

Początki rewolucji francuskiej. Od Stanów Generalnych do Konstytuanty

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Linia chronologiczna](#)
- [Film + Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Marat o dekreście o zniesieniu powinności feudalnych*. Cytat za: *Historia powszechna. Czasy nowożytne 1640–1870. Wybór tekstów źródłowych*, pod red. B. Krauzego, cz. 1, Warszawa 1951, s. 231.
- Źródło: *Komitet Sprawozdawczy Zgromadzenia o ruchu chłopskim*. Cytat za: *Historia powszechna. Czasy nowożytne 1640–1870. Wybór tekstów źródłowych*, pod red. B. Krauzego, cz. 1, Warszawa 1951, s. 229.

- Źródło: *Informacja ks. D'Aiguillona w Zgromadzeniu Narodowym 4 VIII 1789 r. o wystąpieniach chłopskich*. Cytat za: *Historia powszechna. Czasy nowożytne 1640–1870. Wybór tekstów źródłowych*, pod red. B. Krauzego, cz. 1, Warszawa 1951, s. 228.

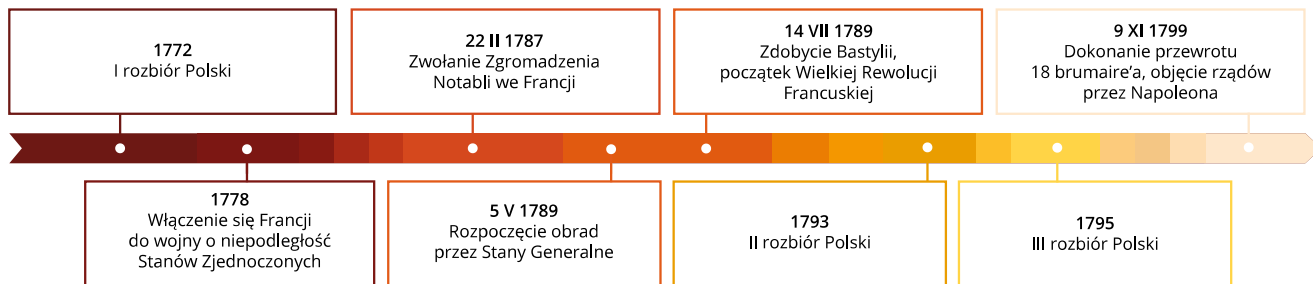
Początki rewolucji francuskiej. Od Stanów Generalnych do Konstytuanty

Jacques-Louis David, *Przysięga w sali do gry w piłkę*, 1791 r.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Rewolucja we Francji, która rozpoczęła się w 1789 r., miała wiele przyczyn. Była konsekwencją protestów francuskiego społeczeństwa wobec rządów absolutnych oraz podziałów stanowych i nierównomiernego obciążenia finansowego poszczególnych grup, jak również kryzysu gospodarczego kraju. Francja pod koniec XVIII w. borykała się z poważnym zadłużeniem, sytuację pogarszały klęski nieurodzaju.

Współpracownicy króla Ludwika XVI próbowali ratować skarb państwa – minister finansów Charles Alexandre de Calonne podjął m.in. decyzję o opodatkowaniu duchowieństwa i szlachty. Monarcha, chcąc uniknąć próby sił z sądami i parlamentami (które miały prawo rejestracji nowych ustaw, dzięki czemu mogły je blokować), zwołał w 1787 r. Zgromadzenie Notablów. Składało się ono ze wskazanych przez Ludwika XVI 142 przedstawicieli najwyższej arystokracji, parlamentów i urzędników, a jego zadaniem miało być zatwierdzenie nowych podatków dla ratowania gospodarki Francji. Nawet jednak to wyselekcjonowane gremium odmówiło zgody na reformy. Ludwikowi XVI nie pozostało więc nic innego, jak zwrócić się o pomoc do Stanów Generalnych, które od 1614 r. nie były zwoływane. A to uruchomiło lawinę wydarzeń, które poprowadziły Francję w stronę rewolucji.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

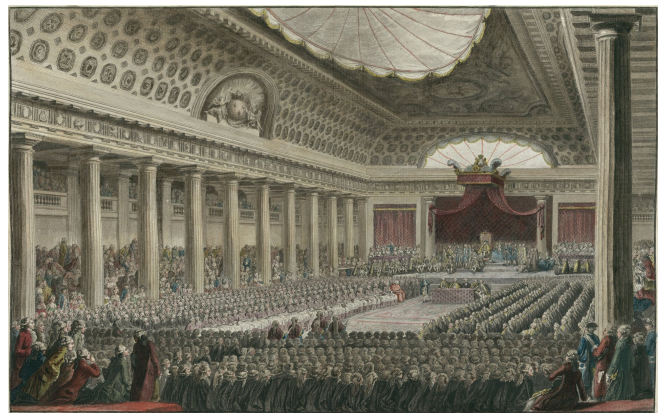
Twoje cele

- Opiszysz, w jaki sposób doszło do wybuchu rewolucji we Francji.
- Przedstawisz, czym była Deklaracja praw człowieka i obywatela.
- Przeanalizujesz proces przekształcania się Francji w monarchię konstytucyjną.

Od Stanów Generalnych do Konstytuanty

Podczas burzliwej kampanii wyborczej konflikt króla Ludwika XVI z parlamentami zszedł na drugi plan, rozgorzał natomiast spór o tryb głosowania w [Stanach Generalnych](#). Tradycyjnie każda z trzech izb stanowych dysponowała jednym głosem, stan trzeci mógł więc zostać przegłosowany przez szlachtę i duchowieństwo, które zwykle ze sobą współpracowały. W najgłośniejszej ówczesnej broszurze, zatytułowanej *Co to jest stan trzeci?*, jej autor, opat Emmanuel Sieyès, sprzeciwiał się temu zwyczajowi, dowodząc, że to stan trzeci, płacąc podatki, utrzymuje państwo, tymczasem jest on pozbawiony znaczenia politycznego.

Obrady Stanów Generalnych rozpoczęły się 5 maja 1789 r. od dyskusji nad sposobem głosowania. Stan trzeci wezwał pozostałe, by doń dołączyły, a gdy ta propozycja spotkała się z odmową, ogłosił się najwyższą władzą prawodawczą w kraju. Aby zapobiec dalszemu zaostrzaniu się sporu, Ludwik XVI zawiesił obrady. Kiedy jednak do protestującego przeciw temu stanowi trzeciego dołączyli deputowani duchowieństwa, władca musiał się zgodzić na wspólne obrady trzech izb Stanów Generalnych. W dniu 9 lipca przyjęły one nazwę Zgromadzenia Narodowego Konstytucyjnego, czyli – w skrócie – [Konstytuanty](#). Francja stała się tym samym monarchią konstytucyjną, choć na razie jeszcze bez ustawy zasadniczej.

Otwarcie obrad Stanów Generalnych.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Jacques-Louis David, *Przysięga w sali do gry w piłkę*, 1791r.

Przedstawiciele stanu trzeciego nie wiedzieli, że po pierwszych nieporozumieniach król zawiesił obrady. Gdy zeszli się ponownie, straż nie wpuściła ich do sali posiedzeń. Wówczas Józef Guillotin – lekarz, a także wynalazca i propagator gilotyny jako humanitarnego narzędzia egzekucji – zaproponował, by schronić się przed mżącym deszczem w pobliskiej sali do gry w piłkę. Tam oburzeni deputowani złożyli uroczystą przysięgę, że doprowadzą do uchwalenia konstytucji, co było już jawnym zamachem na absolutyzm.

Wyjaśnij, w jaki sposób artysta zobrazował przełomowy charakter wydarzeń.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Rewolucja

Ludwik XVI nie zdecydował się na rozpędzenie Konstytuanty siłą, ale i tak rozniosły się pogłoski, że gromadzi on w Paryżu wojska. W związku z tym przeciwnicy dworu wezwali mieszkańców stolicy do uzbrojenia się. Pod ich wodzą 14 lipca tłum ruszył na Bastylię – twierdzę, która niegdyś była ciężkim więzieniem dla więźniów politycznych i symbolem absolutyzmu, ale dawno już została przekształcona w magazyn broni. Nie wiadomo, która strona zaczęła strzelać. Komendant twierdzy zdecydował się na szybką **kapitulację**, licząc, że uratuje w ten sposób życie swoje i reszty obrońców. Nadzieje okazały się płonne: wszystkich

Jean-Pierre Houël *Zdobycie Bastylii*, obraz z 1789 roku.

Wyjaśnij symboliczne znaczenie zdobycia tej fortecy i więzienia.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

zamordowano, broń zrabowano, a kilku uwolnionych drobnych przestępców wyniesiono na rękach. Bunt elit przekształcił się w rewolucję.

Artystyczne przedstawienie treści Deklaracji praw człowieka i obywatela.

Źródło: Jean-Jacques-François Le Barbier, Wikimedia Commons, domena publiczna.

zboża w pańskim młynie), zniesiono także sprzedaż urzędów i stopni wojskowych. Trzy tygodnie później, 26 sierpnia, Konstytuanta przyjęła Deklarację praw człowieka i obywatela.

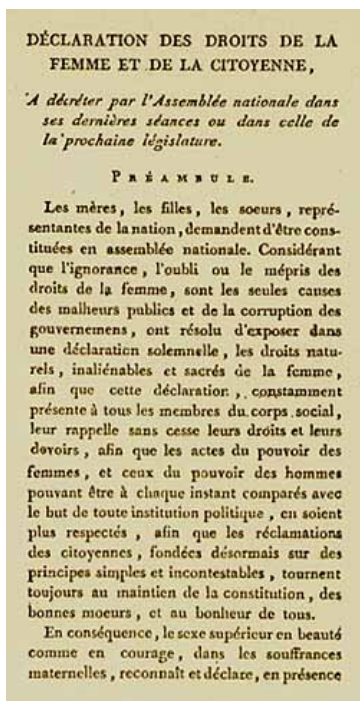
Tymczasem jednak kraj pograżał się w chaosie, bo choć po ogłoszeniu ustawy o zniesieniu feudalizmu ustały buntury chłopów, to nadal szerzył się bandytyzm i panowała drożyzna, a skarb państwa tonął w długach. Podejrzewano o spiskowanie przeciw Zgromadzeniu Narodowemu króla sprowadzono siłą z Wersalu do Paryża. Dla naprawy budżetu uchwalono konstytucję cywilną duchowieństwa, na mocy której Kościół został podporządkowany państwu, a jego majątki skonfiskowane i sprzedane chłopom. Była to jednak dla skarbu ulga krótkotrwała, a konstytucja już wkrótce stała się zarzewiem nowego konfliktu.

Ciekawostka

Deklaracja praw człowieka i obywatela

Wkrótce do Paryża zaczęły docierać wiadomości o **Wielkiej Trwodze**, czyli wybuchających na prowincji buntach chłopów, którzy odmawiali płacenia podatków i świadczenia powinności względem panów gruntowych. Do tego doszły jeszcze rozruchy w miastach, gdzie podburzony przez radykałów i obawiający się głodu lud odsuwał od władzy królewskich urzędników, zastępując ich obieralnymi **merami**, co z kolei nazwano rewolucją municypalną. Aby uspokoić nastroje społeczne, Zgromadzenie Narodowe uchwaliło ustawę znoszącą „w zupełności ustrój **feudalny**”. Jak głosił jej pierwszy artykuł, zlikwidowano przywileje stanowe szlachty i duchowieństwa, w tym wolność od podatków, oraz kościelne **dziesięciny** i monopole dworskie (np. przymus mielenia

Deklarację opracował weteran wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych gen. Józef de La Fayette, wzorując się na akcie przyjętym w 1776 r. przez amerykański stan Wirginia. Stanowiła ona najważniejsze dzieło ustawodawcze 1789 roku.

Pierwsza strona *Deklaracji praw kobiety i obywatelki*.

Prawa i wolności zawarte w Deklaracji praw człowieka i obywatela dotyczyły jedynie mężczyzn. Z tego powodu we wrześniu 1791 r. Olimpia de Gouges opublikowała *Deklarację praw kobiety i obywatelki*, która miała zwrócić uwagę na dyskryminację i nierówne traktowanie kobiet. Jeden z argumentów autorki brzmiał: „Kobiety mają prawo wejść na szafot, więc muszą również mieć prawo do wejścia na mównicę”.

Źródło: Olympe de Gouges, Wikimedia Commons, domena publiczna.

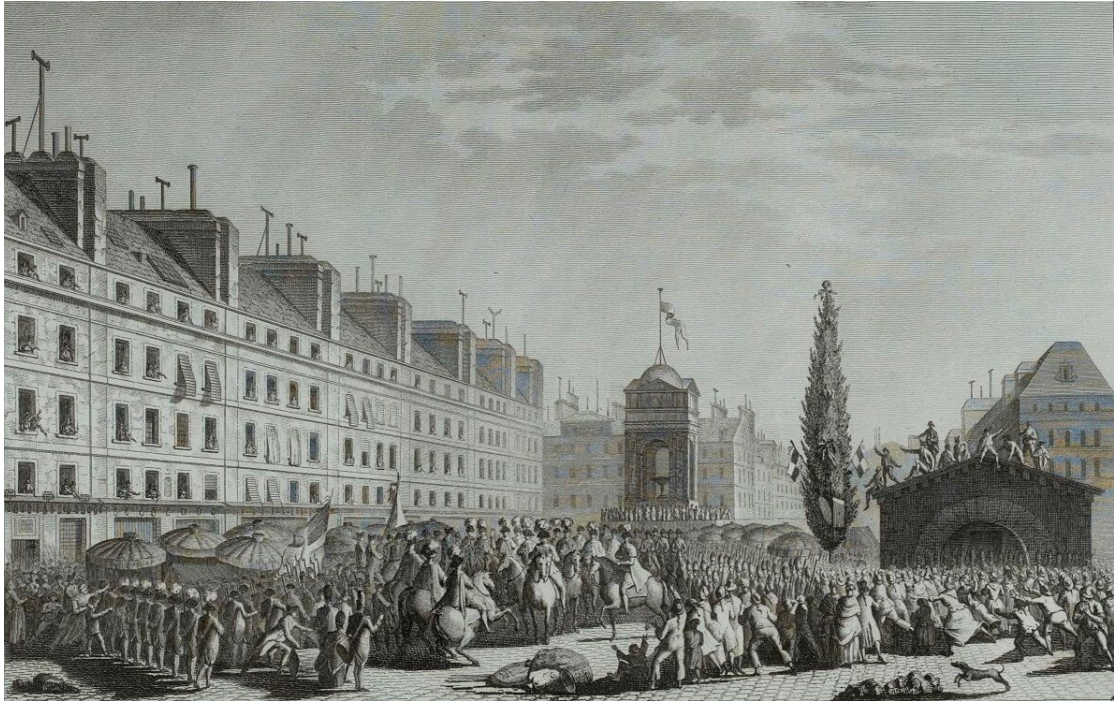
Dokument zawierał ogólne zasady polityczne, z których najważniejsza głosiła, że władza pochodzi od ludu. Z niej wynikała konieczność uzyskania zgody parlamentu na opodatkowanie, a także odpowiedzialność władzy wykonawczej. Drugą fundamentalną zasadą polityczną Deklaracji był Monteskiuszowski **trójpodział władzy**.

W tym katalogu praw osobistych obywateli umieszczono m.in. powszechną równość wobec prawa, wolność czynienia wszystkiego, co nie szkodzi innym, wolność sumienia i gwarancję nienaruszalności własności prywatnej, która miała ustawać jedynie w razie powszechnej potrzeby i za odszkodowaniem. Dokument sprawiał, że jednostka stawiała się podmiotem polityki. Zobowiązany dotychczas do posłuszeństwa poddany zamienił się w obywatela, któremu przysługiwały określone uprawnienia. Racją bytu instytucji publicznych stała się zaś ochrona praw człowieka i obywatela, co do których uznano, że mają charakter naturalny, są zatem niezbywalne i powszechnie obowiązujące.

Pierwsza konstytucja francuska

W dniu 3 września 1791 r. Zgromadzenie uchwaliło ustawę konstytucyjną. W ślad za dwa lata wcześniejszą Deklaracją praw człowieka i obywatela wprowadzała ona trójpodział władzy. Władzą ustawodawczą był jednoizbowy parlament, zwany Zgromadzeniem Prawodawczym lub Legislatywą, wyłaniany w wyborach pośrednich, których powszechność ograniczał **cenzus** majątkowy. Na czele władzy wykonawczej stał król Francuzów (a nie, jak dotąd, Francji), który mianował ministrów, ci zaś ponosili odpowiedzialność prawną za podejmowane przez rząd decyzje. Konsekwentnie rozdzielając władzę, konstytucja odmawiała monarsze inicjatywy ustawodawczej, miał on tylko prawo weta, które zawieszało ustawę na dwa lata. Zniesienie przywilejów stanowych pociągnęło za sobą reformę wymiaru sprawiedliwości: dotychczasowy system stanowy zastąpiono sądownictwem powszechnym. Aby raz jeszcze podkreślić, że władza pochodzi od ludu, wprowadzono obieralność sędziów oraz przejętą z prawa anglosaskiego zasadę, że o winie orzeka ława przysięgłych. Zmiany te,

wprowadzone wcześniejszymi ustawami i teraz potwierdzone, miały niebawem, dzięki napoleońskiej ekspansji, zrewolucjonizować wymiar sprawiedliwości całej Europy.

Proklamowanie konstytucji.

Opisz, w jakiej atmosferze i okolicznościach została ona ogłoszona.

Źródło: Jean-Louis Prieur, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Słownik

census

(z łac. *census* – spis, szacowanie np. majątku) podstawa do zaliczenia do grona obywateli; najczęstszym cenzusem był cenzus majątkowy, a więc wymóg posiadania odpowiedniego majątku

dziesięcina

danina płacona dawniej przez ludność na rzecz Kościoła katolickiego, wynosząca dziesiątą część plonów lub (później) dochodów

feudalizm

(z łac. *feudalis* – feudalny, od *feudum* – lenno) ustrój społeczno-ekonomiczny ukształtowany w średniowiecznej Europie, polegający na wzajemnych zależnościach między seniorem a wasalem

gremium

osoby należące do jakiejś grupy, tworzące jakiś zespół i będące jego członkami

kapitulacja

(z łac. *capitulatio* od *capitulum* – nagłówek, od *caput* – głowa) poddanie się nieprzyjacielowi, a także określająca to umowa

mer

urzędnik we Francji, przewodniczący rady miejskiej lub gminnej reprezentujący władzę państwową

parlament(y)

(fr. *parlement*) instytucja sądownicza we wczesnonowoczesnej Francji; parlamenty miały prawo rejestracji nowych ustaw, dzięki czemu mogły je blokować

Stany Generalne

we Francji starego porządku (*ancien régime*) zgromadzenie wszystkich stanów królestwa: duchowieństwa, szlachty i stanu trzeciego (mieszczan i ludności wiejskiej), które miało prawo do decydowania o sprawach publicznych; w 1789 r. zwołane przez króla po raz pierwszy od 1614 r.

trójpodział władzy

zasada ustrojowa w demokracji, której podwaliny stworzyli John Locke i Monteskiusz. W swoich pracach przekonywali oni do stworzenia trzech niezależnych rodzajów władz, wzajemnie się równoważących. Władza ustawodawcza ma stanowić prawa, wykonawcza – wprowadzać je w życie, a sądownicza – rozstrzygać kwestie zgodnie z obowiązującym prawem

Wielka Trwoga

(fr. *Grande peur*) powstanie chłopskie we Francji trwające od 20 lipca do 6 sierpnia 1789 r. przeciwko obciążeniom feudalnym; odmawiając świadczeń na rzecz seniora, Kościoła i państwa, uzbrojeni chłopcy oblegali zamki i opactwa, mordowali szlachtę, palili archiwa senioralne i usuwali ogrodzenia gruntów; rewolta chłopska skłoniła Konstytuante do zniesienia w nocy z 4 na 5 sierpnia praw i przywilejów stanowych

Zgromadzenie Narodowe (Konstytuanta)

(fr. *constituante*) zgromadzenie wszystkich stanów, powołane w czasie trwania Stanów Generalnych w 1789 r. w celu uchwalenia konstytucji

Słowa kluczowe

Ludwik XVI, rewolucja francuska, Konstytuanta, Stany Generalne, Deklaracja praw człowieka i obywatela, zburzenie Bastylii, rewolucje XVIII w.

Bibliografia

Historia powszechna. Czasy nowożytne 1640–1870. Wybór tekstów źródłowych, pod red. B. Krauzego, cz. 1, Warszawa 1951.

P. Gaxotte, *Rewolucja francuska*, tłum. J. Furuhielm, A. Zawilski, E. Kuczkowska, Gdańsk 2001.

J. Baszkiewicz, *Nowy człowiek, nowy naród, nowy świat. Mitologia i rzeczywistość rewolucji francuskiej*, Warszawa 1993.

J. Baszkiewicz, S. Meller, *Rewolucja francuska 1789–1794. Społeczeństwo obywatelskie*, Warszawa 1983.

R. Bielecki, *Bastylia 1789*, Warszawa 1991.

Linia chronologiczna

Polecenie 1

Zapoznaj się z osią czasu, a następnie wykonaj polecenia.

Polecenie 2

Porównaj porządek społeczny w Stanach Zjednoczonych Ameryki z porządkiem zaprowadzonym we Francji po uchwaleniu Deklaracji praw człowieka i obywatela oraz konstytucji z 1791 roku.

Twoja odpowiedź

Polecenie 3

Przeanalizuj, na ile żądania stanu trzeciego zgłaszane przed wybuchem rewolucji zostały spełnione przez Zgromadzenie Narodowe.

Twoja odpowiedź

Film + Sprawdź się

Polecenie 1

Zapoznaj się z filmami, a następnie wykonaj kolejne polecenia.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DgyMYBnnC>

Nagranie filmowe lekcji pod tytułem *Od Stanów Generalnych do Konstytuanty. Początek rewolucji. Część pierwsza.*

Polecenie 2

Wyjaśnij znaczenie ideologii oświeceniowej oraz wzrostu pozycji burżuazji i inteligencji dla wystąpień rewolucyjnych.

Twoja odpowiedź

Polecenie 3

Opisz sytuację finansową Francji przed wybuchem rewolucji. Jaki miała ona wpływ na wybuch rewolucji?

Tvoja odpowiedź

Od Stanów Generalnych do Konstytuanty. Początek rewolucji. Część 2

Phillip Mariani, Ancient Documentary Background Drone, Licencja: Audiojungle

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DgyMYBnnC>

Nagranie filmowe lekcji pod tytułem *Od Stanów Generalnych do Konstytuanty. Początek rewolucji. Część druga.*

Polecenie 4

Oceń postępowanie króla Ludwika XVI. Jak myślisz, w jakim stopniu władca ponosi odpowiedzialność za przemienienie się politycznych negocjacji w rewolucję?

Tvoja odpowiedź

Polecenie 5

Wyjaśnij znaczenie Deklaracji praw człowieka i obywatela dla nowego modelu państwa i narodu.

Tvoja odpowiedź

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DgyMYBnnC>

Nagranie filmowe lekcji pod tytułem *Od Stanów Generalnych do Konstytuancy. Początek rewolucji. Część trzecia.*

Polecenie 6

Przedstaw, jak zmieniło się sądownictwo pod wpływem ustawodawstwa rewolucyjnego.

Tvoja odpowiedź

Polecenie 7

Odpowiedz, w jaki sposób w toku wydarzeń rewolucyjnych zmieniło się prawo wyborcze we Francji. Jak to wpłynęło na zmianę struktury społecznej?

Twoja odpowiedź

Ćwiczenie 1

Zapoznaj się z ilustracją, a następnie wykonaj polecenie.

Pan de La Fayette miażdży despotyzm.

Źródło: Jan Baszkiewicz, Stefan Meller, *Rewolucja francuska 1789–1794. Społeczeństwo obywatelskie*, Warszawa 1983, ilustracja nr 8, domena publiczna.

Przeanalizuj ilustrację, a następnie, korzystając z własnej wiedzy, wyjaśnij, na jakiej podstawie francuskie kręgi rewolucyjne wyrobiły sobie takie poglądy na temat de La Fayette'a.

Zapoznaj się z tekstami źródłowymi, a następnie wykonaj polecenie.

Tekst A

“ Informacja ks. D'Aiguillona w Zgromadzeniu Narodowym 4 VIII 1789 r. o wystąpieniach chłopskich

Panowie! Nie ma nikogo, kto by nie zadrżał na myśl o scenach okropności, jakie odbywają się we Francji.

To wzburzenie ludzi, które utwierdziło wolność w momencie, gdy karygodni ministrowie chcieli ją nam odebrać, jest dla tej samej wolności przeszkodą dzisiaj, gdy życzenia rządu wydają się iść w parze z pragnieniami naszymi dla dobra publicznego. [...] W wielu prowincjach cała ludność tworzy swego rodzaju ligę w celu burzenia zamków, pustoszenia ziemi, a zwłaszcza w celu zawładnięcia archiwami, gdzie przechowywane są tytuły własności feudalnych [...].

Źródło: Informacja ks. D'Aiguillona w Zgromadzeniu Narodowym 4 VIII 1789 r. o wystąpieniach chłopskich. Cytat za: Historia powszechna. Czasy nowożytne 1640–1870. Wybór tekstów źródłowych, pod red. B. Krauzego, cz. 1, Warszawa 1951, s. 228.

Tekst B

“ Komitet Sprawozdawczy Zgromadzenia o ruchu chłopskim

[...] Komitet proponuje następującą uchwałę:

Zgromadzenie Narodowe otrzymuje wiadomości, że z uporem odmawia się płacenia rent, dziesięcin, podatków, czynszów i należności senioralnych, że mieszkańcy parafii gromadzą się świadcząc tym czynem o swojej woli odmowy, a ci, którzy nie chcą się temu podporządkować, są narażeni na przerażające groźby i doświadczają złego traktowania; że uzbrojeni ludzie dopuszczają się gwałtów, wpadają do zamków, zabierają papiery i dokumenty, które z kolei palą na dziedzińcach [...].

Żaden powód nie może uprawniać do zawieszenia płacenia podatków i innych należności [...]. Zgromadzenie Narodowe widzi z żalem, że zamieszki są zasadniczo sprzeczne z zasadami prawa publicznego, którego Zgromadzenie nie zaprzestanie popierać.

Źródło: *Komitet Sprawozdawczy Zgromadzenia o ruchu chłopskim*. Cytat za: *Historia powszechna. Czasy nowożytne 1640–1870. Wybór tekstów źródłowych*, pod red. B. Krauzego, cz. 1, Warszawa 1951, s. 229.

Tekst C

“ ***Marat o dekreście o zniesieniu powinności feudalnych*** ”

Oto już 4 miesiące, jak zostały otwarte Stany Generalne; omówiono tam tysiące spraw drobnych i wygłoszono tysiące przemówień [...]. Ale konstytucji, która jest przedmiotem życzeń całej Francji, nie poświęcono jeszcze ani jednego artykułu.

Oto – powiada się – co Zgromadzenie Narodowe uczyniło dla Francji i dla ludzkości w czasie jednego jedyne go posiedzenia, jednego jedyne go wieczoru [Marat nawiązuje do dekretu o zniesieniu powinności feudalnych].

[...] Nie bądźmy naiwni. Jeśli chęć tej ofiary podyktowana została przez ducha dobroczynności, to trzeba przyznać, że czekaliśmy długo, zanim

zabrzmiął jego głos. Cóż! Dopiero przy świetle płomieni swych
płonących zamków okazali oni wielkość ducha, rezygnując z przywileju
trzymania w okowach ludzi, którzy wywalczyli swoją wolność z bronią
w ręku. Dopiero na widok kary nałożonej na wyzyskiwaczy, gnębicieli
i satelitów despotyzmu znaleźli w sobie wielkość ducha, by zrzec się
dochodów senioralnych i nie żądać niczego od tych nieszczęśliwych,
którym zaledwie wystarczało na życie [...].

Źródło: Marat o dekrete o zniesieniu powinności feudalnych. Cytat za: Historia powszechna. Czasy nowożytne 1640–1870. Wybór tekstów źródłowych, pod red. B. Krauzego, cz. 1, Warszawa 1951, s. 231.

Określ przedstawiony w tekstach B i C stosunek do wydarzeń opisanych w tekście A.

Dla nauczyciela

Autor: Joanna Kalinowska

Przedmiot: Historia 2022, Historia

Temat: Początki rewolucji francuskiej. Od Stanów Generalnych do Konstytuanty

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

XXV. Rewolucje XVIII w. Uczeń:

3) wyjaśnia przyczyny i opisuje skutki rewolucji francuskiej;

4) ocenia znaczenie rewolucji amerykańskiej i francuskiej z perspektywy politycznej, gospodarczej i społecznej;

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

XXV. Rewolucje XVIII w. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1) ocenia rolę przywódców rewolucji amerykańskiej i francuskiej;

2) charakteryzuje etapy rewolucji francuskiej i wyjaśnia specyfikę okresu jakobińskiego;

Treści nauczania - wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

XXV. Rewolucje XVIII wieku. Uczeń:

3) wyjaśnia przyczyny i opisuje skutki rewolucji francuskiej (ze szczególnym uwzględnieniem rewolucyjnego programu stworzenia „nowej Francji” i „nowych Francuzów”);

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia przyczyny wybuchu rewolucji francuskiej;
- omawia postulaty wysuwane przez przedstawicieli stanu trzeciego;
- wyjaśnia, w jaki sposób powołano do życia Konstytuantę i jakie były jej decyzje;
- tłumaczy, czym była Deklaracja praw człowieka i obywatela;
- charakteryzuje proces przemiany Francji w monarchię konstytucyjną.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- analiza materiału źródłowego (porównawcza);
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

Nauczyciel poleca uczniom, aby zapoznali się z treścią sekcji „Przeczytaj” oraz filmami w sekcji „Film + Sprawdź się”.

Faza wstępna:

1. Nauczyciel wyświetla temat i cele zajęć, omawia planowany przebieg lekcji.
2. Raport z przygotowań. Nauczyciel przy użyciu dostępnego w panelu użytkownika raportu weryfikuje przygotowanie uczniów do lekcji: sprawdza, którzy uczestnicy zajęć zapoznali się z udostępnionym e-materiałem. Poleca uczniom, aby zgłaszali swoje propozycje pytań do wspomnianego tematu. Jedna osoba może zapisywać je na tablicy (będą to obowiązujące uczniów kryteria sukcesu). Gdy uczniowie wyczerpią swoje

pomysły, a pozostały jeszcze jakieś ważne kwestie do poruszenia, nauczyciel uzupełnia informacje.

Faza realizacyjna:

1. Praca z pierwszym multimedium („Linia chronologiczna”). Uczniowie dzielą się na czteroosobowe grupy, w których zapoznają się z tekstami źródłowymi. Następnie nauczyciel prosi wybraną osobę o przeczytanie polecenia 2: „Porównaj porządek społeczny w Stanach Zjednoczonych Ameryki z porządkiem zaprowadzonym we Francji po uchwaleniu Deklaracji praw człowieka i obywatela oraz konstytucji z 1791 r.”. Poleca uczniom, aby w zespołach opracowali odpowiedzi. Po ustalonym wcześniej czasie przedstawiciel wskazanej (lub zgłaszającej się na ochotnika) grupy prezentuje propozycję odpowiedzi, a pozostali uczniowie się do niej ustosunkowują. Nauczyciel w razie potrzeby uzupełnia odpowiedź.
2. Praca indywidualna z treścią e-materiału. Uczniowie na podstawie przeczytanego tekstu, materiałów źródłowych oraz obejrzanych filmów układają indywidualnie pytania. Nauczyciel wraz z uczniami określa zasady rywalizacji i punktowania odpowiedzi (np. gra na czas albo na liczbę poprawnych odpowiedzi). Przeprowadzenie gry w klasie. Nauczyciel lub wybrany uczeń dba o prawidłowy przebieg quizu zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami. Nauczyciel może nagrodzić najlepiej odpowiadających, np. ocenami z aktywności.
3. Uczniowie wykonują indywidualnie ćwiczenia 1 i 2 z sekcji „Film + Sprawdź się”. Następuje wspólne omówienie odpowiedzi na forum klasy.

Faza podsumowująca:

1. Jako podsumowanie lekcji „Początki rewolucji francuskiej. Od Stanów Generalnych do Konstytuanty” nauczyciel może wykorzystać zdania do uzupełnienia, które uczniowie również zamieszczają w swoim portfolio: Przypomniałam/Przypomniałem sobie, że... Co było dla mnie łatwe... Czego się nauczyłam/nauczyłem... Co sprawiało mi trudność...

Praca domowa:

1. Wykonaj polecenia dołączone do materiałów filmowych w sekcji „Film + Sprawdź się”.

Materiały pomocnicze:

Historia powszechna. Czasy nowożytne 1640–1870. Wybór tekstów źródłowych, pod red. B. Krauzego, cz. 1, Warszawa 1951.

P. Gaxotte, *Rewolucja francuska*, tłum. J. Furuhielm, A. Zawilski, E. Kuczkowska, Gdańsk 2001.

J. Baszkiewicz, *Nowy człowiek, nowy naród, nowy świat. Mitologia i rzeczywistość rewolucji francuskiej*, Warszawa 1993.

J. Baszkiewicz, S. Meller, *Rewolucja francuska 1789–1794. Społeczeństwo obywatelskie*, Warszawa 1983.

R. Bielecki, *Bastylia 1789*, Warszawa 1991.

Wskazówki metodyczne:

- Uczniowie na podstawie sekcji „Linia chronologiczna” przygotowują prezentację multimedialną będącą podsumowaniem lekcji.